

60-TALET

ORDER

70-TALET

INFORMATION

80-TALET

KOMMUNIKATION

90-TALET

DIALOG

2000 OCH FRAMÅT...

Sverige i medvind
Det går bra för Sverige, så bra att vi har råd med stora investeringar i folket hemmet.
Detta innebär kraftiga satsningar på bl a äldreomsorgen, sjukvården, skolan och barnomsorgen. Det finns en stark framtidstro.
Det går bra för våra industrier och därmed ökar anställningsinvandringen.

Kvinnorna går till jobbet
Allt fler kvinnor går till ett betalt arbete utanför hemmet.
Därmed växer behovet av många typer av omsorg och tjänster till kvinnor oberoende av ålder.
Vi bygger ett Sverige där det finns bostäder, jobb, utbildning och ett socialt trygghetsnät åt alla.

Här bestämmer chefen
Arbetet styrs av en pyramid av befäl. Den som står högst på denna pyramid är den som har mest makt och styr arbetet ända ner på detaljnivå.
Närmast överordnade chef har rätt att bestämma om och när arbetet ska göras. Den som står näst högst har rätt att bestämma om och när arbetet ska göras.
På ett företag, där många arbetar på ett kontor, ska man bestämma om och när arbetet ska göras. Det är viktigt att alla arbetare vet om och när arbetet ska göras. Det är viktigt att alla arbetare vet om och när arbetet ska göras.

Mer makt åt folket
Medborgarna, fack och arbetstagarorganisationer ska ha mer makt i beslutsfattandet. Det innebär att de ska ha rätt att påverka beslut som rör arbetsvillkoren och arbetsmiljön.
Det innebär att de ska ha rätt att påverka beslut som rör arbetsvillkoren och arbetsmiljön. Det innebär att de ska ha rätt att påverka beslut som rör arbetsvillkoren och arbetsmiljön. Det innebär att de ska ha rätt att påverka beslut som rör arbetsvillkoren och arbetsmiljön.

B 1. Tidsanden...
2. Egna erfarenheter av att samverka och ha inflytande på arbetsplatsen under detta årtionde...

Många blir färre
Utsedda av offentliga tjänster försvinner från kommunerna. Detta innebär att kommunerna får färre medborgare och färre skattebetalare.
Kommundirektören innebär att kommunerna får färre medborgare och färre skattebetalare. Detta innebär att kommunerna får färre medborgare och färre skattebetalare.

Beslut tas centralt
För att ta tillvara vinsterna med de nya storkommunerna, får man göra beslut om hur man ska organisera sig. Detta innebär att beslut tas centralt.
Till exempel får den centralt skolor, sjukvård, äldreomsorg, förskolor, kommunala företag, kultur och sport. Detta innebär att beslut tas centralt.

Ni blir du på bred front
De reformer för ett brett genomsnitt mellan alla nivåer och större samtal på arbetsplatserna.
Många upplever att trycket på arbetsplatserna minskar - man vågar säga mer vad man tycker.

Facket vinner stora segrar
Facket vinner stora segrar. Detta innebär att de ska ha rätt att påverka beslut som rör arbetsvillkoren och arbetsmiljön.
Facket vinner stora segrar. Detta innebär att de ska ha rätt att påverka beslut som rör arbetsvillkoren och arbetsmiljön. Facket vinner stora segrar. Detta innebär att de ska ha rätt att påverka beslut som rör arbetsvillkoren och arbetsmiljön.

B 1. Tidsanden...
2. Egna erfarenheter av att samverka och ha inflytande på arbetsplatsen under detta årtionde...

Alla talar om service
Kraven från användarna ökar och deras behov kommer i fokus - vi sätter oss för att ge god service, att sätta "kunden i centrum".
Service-inköpet är på frammarsch, både inom privat och offentlig verksamhet. Det handlar till stor del om hur vi bemöter varandra - både användare och verksamheter.

Besluten flyttas närmare användarna
Efter några år av allt större centralisering vänder trenden. Nu flyttas allt fler beslut ut i kommunerna, närmare användarna.
Verksamheten finansieras fortfarande av kommunerna. Detta innebär att beslut tas närmare användarna.

Nya perspektiv på arbetsmiljön
Den fysiska arbetsmiljön har länge stått i centrum och man har talar om buller, tunga lyft och belysning.
Nu ökar intresset för den psykologiska arbetsmiljön, hur vi upplever och tolkar verkligheten på arbetsplatsen. I debatten hörs ordet "stress" allt oftare.

Tillsammans hittar vi bättre lösningar
För att hitta bättre lösningar på arbetsplatserna, ska vi sätta oss för att hitta lösningar tillsammans.
Vi spelar regel och går på kurs för att hitta bättre lösningar tillsammans.

B 1. Tidsanden...
2. Egna erfarenheter av att samverka och ha inflytande på arbetsplatsen under detta årtionde...

Fokusera på kärnverksamheten
Den offentliga sektorn i Sverige avregleras - monopolerna bryts upp och konkurrens ökar. Detta innebär att kärnverksamheten blir tydligare och tydligare.
Kommuner och landsting ska lägga ut på entreprenad.

Ny modell vinner mark
För att ta tillvara vinsterna med de nya storkommunerna, får man göra beslut om hur man ska organisera sig. Detta innebär att beslut tas centralt.
Till exempel får den centralt skolor, sjukvård, äldreomsorg, förskolor, kommunala företag, kultur och sport. Detta innebär att beslut tas centralt.

Jobben blir färre
Den ekonomiska krisen för med sig stora sparåk. Detta innebär att jobben blir färre.
Hela arbetsmarknaden försvinner, t ex sjukvårdsbransden. Ny teknik möjliggör dessutom att många arbetsuppgifter automatiseras. Detta innebär att jobben blir färre.

Arbetsglädje, Gemenskap, Belastningskard
Arbetsglädje, gemenskap och belastningskard är viktiga faktorer för att hålla kvar på arbetsplatsen.
Arbetsglädje, gemenskap och belastningskard är viktiga faktorer för att hålla kvar på arbetsplatsen.

B 1. Tidsanden...
2. Egna erfarenheter av att samverka och ha inflytande på arbetsplatsen under detta årtionde...

Vi fattar besluten, så ofta det går
Runt om i landet blir arbetsplatserna allt mer självständiga. Besluten ska fattas så nära medborgarna som möjligt.
Politikernas uppgift är att formulera utdraget, men arbetsplatsen ska frågas sig utifrån och hur målen ska uppnås.

Förnyelse i verksamheten
Ekonomin ser ljusare ut igen. Men det är ett stort behov av omställning för att hantera de stora utmaningarna. Detta innebär att verksamheten ska förnyas.
Ekonomin ser ljusare ut igen. Men det är ett stort behov av omställning för att hantera de stora utmaningarna. Detta innebär att verksamheten ska förnyas.

Det är vi som skapar verksamheten
Det är vi som skapar verksamheten. Detta innebär att vi ska ha inflytande på arbetsplatsen.
Det är vi som skapar verksamheten. Detta innebär att vi ska ha inflytande på arbetsplatsen.

I livets alla faser
Efter att ha upplevt det bästa av livet, ska vi ha inflytande på arbetsplatsen.
Efter att ha upplevt det bästa av livet, ska vi ha inflytande på arbetsplatsen.

B 1. Tidsanden...
2. Egna erfarenheter av att samverka och ha inflytande på arbetsplatsen under detta årtionde...

VÅRT GEMENSAMMA UPPDRAG

Beräknad tidsåtgång

ca 1 h 30 min

Deltagarmaterial per smågrupp

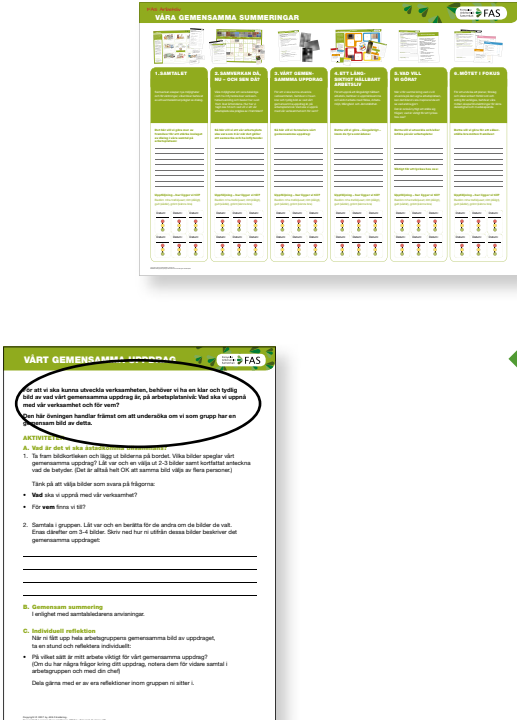
- 1 aktivitetsblad
- 1 sats med fotografier
- Tejp eller nålar
- Pennor
- Anteckningsblad/block

(Ev dokument som visar redan formulerade uppdrag för gruppen och/eller dess verksamhet. Kan finnas i verksamhetsplanen, budgeten eller dylikt)

Samtalsledarmaterial

- suntarbetsliv.se under FAS Arbetsliv
- Summeringsduken (dokument med tidigare formulerade uppdrag för gruppen)

Instruktionstexter ur deltagarmaterialet

”För att vi ska kunna utveckla verksamheten, behöver vi ha en klar och tydlig bild av vad vårt gemensamma uppdrag är, på arbetsplatsnivå; Vad ska vi uppnå med vår verksamhet och varför?”

Om ni har tidigare handleder fråmat om att undersöka om ni som grupp har en gemensam bild av detta.

AKTIVITET

1. Ta fram bildskärmen och lägg ut bilderna på bordet. Vilka bilder speglar vårt gemensamma uppdrag? Läs ner och välj ut 2-3 bilder som bäst beskriver vad ni vill göra. (Det är alltid bra om det sammanfaller väl av flera personer.)

Tänk på att vilka bilder som svara på frågan:

- Vad ska vi uppnå med vår verksamhet?
- För vem ska vi göra?

2. Samtala i gruppen. Läs ner och berätta för de andra om de bilder de valt. Enne återgår om 2-4 bilder. Skriv ned hur ni utifrån dessa bilder beskriver det gemensamma uppdraget.

B. Gemensamt summering

Förhållande med samtalsledarens anvisningar

C. Individuellt reflektion

När ni fått upp hela arbetsgrupps gemensamma bild av uppdraget, ta en stund och reflektera individuellt:

- På vilka sätt är det mest utmanande för vårt gemensamma uppdrag? (Om du har några frågor om ditt uppdrag, notera dem för vidare samtal i arbetsgruppen och med din chef.)

Detta gäller med er av era reflektioner inom gruppen ni sitter i.

Samtalsledartips

Återkoppling till tidigare övningar

Om ni gjort någon/några av de övriga övningarna innan denna, gå igenom vad ni hittills kommit överens om och skrivit på summeringsduken.

Inledning

Läs/låt en av deltagarna läsa upp inledningen på aktivitetsbladet:

Den här övningen handlar främst om att undersöka om vi som grupp har en gemensam bild av detta.”

Berätta att deltagarna först ska arbeta i smågrupp för att sedan i den stora gruppen komma fram till gemensamma slutsatser som ska skrivas in på summeringsduken.

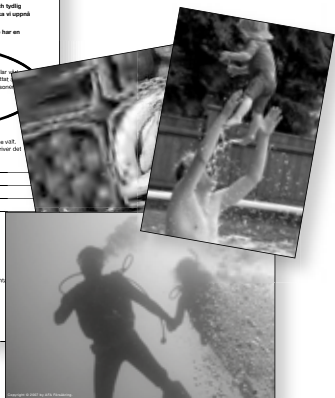
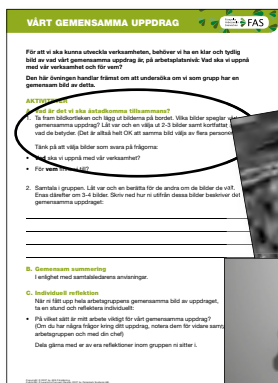
Visa på summeringsduken vad som ska skrivas in:

”Så här vill vi formulera vårt gemensamma uppdrag:”

AKTIVITETER

Läs/be någon av deltagarna att högt läsa instruktionerna för A 1 och A 2 innan smågrupparna sätter igång att arbeta med dem. Gör ett kort uppehåll efter varje aktivitetsinstruktion, så att deltagarna hinner läsa och förstå.

Gör även de förtydliganden till respektive instruktion som föreslås nedan, om du får frågor eller tycker att det behövs.

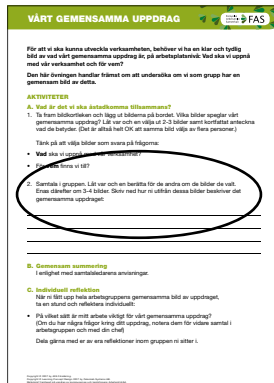
AKTIVITETER

A. Vad är det vi ska åstadkomma tillsammans?

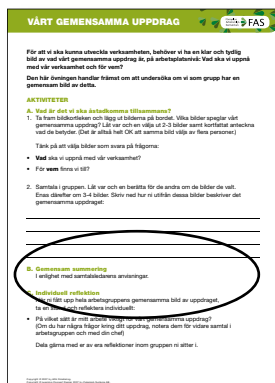
1. Ta fram bildkortleken och lägg ut bilderna på bordet. Vilka bilder speglar vårt gemensamma uppdrag? Låt var och en välja ut 2-3 bilder och kortfattat anteckna vad de betyder. (Det är alltså möjligt att välja samma bilder)

Tänk på att täcka in följande frågor:

- Vad ska vi uppnå med vår verksamhet?
- För vem finns vi till?"

2. Samtala i gruppen. Låt var och en berätta för de andra om de bilder de valt. Enas därefter om 3-4 bilder. Skriv ned hur ni utifrån dessa bilder beskriver det gemensamma uppdraget."

B. Gemensam summering

I enlighet med samtalsledarens anvisningar.

Poängtera att detta moment är individuellt och att man ska låta de kort man väljer ligga kvar på bordet.

Förtydliga att den gemensamma beskrivningen av uppdraget ska svara på de två frågorna:

- Vad ska vi uppnå med vår verksamhet?
- För vem finns vi till?"

B. Gemensam summering

Låt någon/ra deltagare från varje smågrupp gå fram och sätta upp de bilder man valt, muntligt presentera vad bilderna betyder för gruppen kopplat till uppdraget samt skriva ner några korta ord om detta

När samtliga smågrupper redovisat, ber du dem att reflektera gruppvis över likheter och skillnader i de olika beskrivningarna av uppdraget.

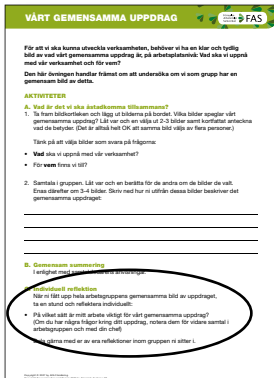
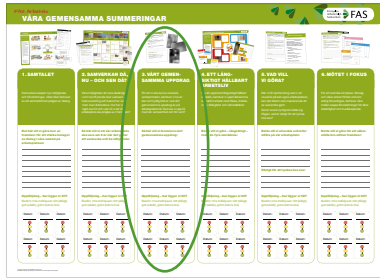
Stöd därefter storgruppen att enas kring en gemensam uppdragsbeskrivning. Om deltagarna inte är så många, kan detta vara enklare att göra om alla samlas vid den tavla/vägg där bilderna är uppsatta.

Om det sedan tidigare finns ett fastställt uppdrag för arbetsgruppen, så passar det här att presentera och gå igenom denna tillsammans med arbetsgruppen.

Låt storgruppen samtala kring likheter och skillnader mellan gruppens egna beskrivning av dess uppdrag med den "officiella". Om skillnaderna är stora, kan det vara bra att samtala kring om man ska ha en förnyad uppdragsdialog med den som tidigare formulerat arbetsgruppens uppdrag.

För in storgruppens gemensamma formulering av uppdraget på summeringsduken.

C. Individuell reflektion

Läs/be någon av deltagarna läsa:

C. Individuell reflektion

"När ni fått upp hela arbetsgruppens gemensamma bild av uppdraget, ta en stund och reflektera individuellt:

På vilket sätt är mitt arbete viktigt för vårt gemensamma uppdrag? (Om du har några frågor kring ditt uppdrag, notera dem för vidare samtal i arbetsgruppen och med din chef)

Dela gärna med er av era reflektioner inom gruppen ni sitter i."

Förtydliga att det räcker med att var och en säger något kort i sin smågrupp, men att det är frivilligt.

Därmed är arbetet med övningen avslutat. Berätta när ni ska arbeta med FAS Arbetslivs övningar härnäst.